

Odluka:

Rev 1007/2020-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Rev 1007/2020-2
ECLI broj: ECLI:HR:VSRH:2023:216
Datum odluke: 28.02.2023
Vrsta odluke: Rješenje
Vrsta predmeta: Građanski - revizija
Odjel: GRAĐANSKI ODJEL
[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

- 1 - Rev 1007/2020-2

REPUBLIKA HRVATSKA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Z A G R E B

Broj: Rev 1007/2020-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Viktorije Lovrić, predsjednice vijeća, Ivana Vučemila suca izvjestitelja i člana vijeća, Jasenke Žabčić, Marine Paulić i Darka Milkovića, članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Z. L. iz B., OIB ..., zastupane po punomoćniku J. P., odvjetniku iz B., protiv tuženika H. o. k. d.d. za osiguranje iz Z., OIB ..., zastupanog po zakonskom zastupniku, a on po punomoćnicima, odvjetnicima iz Zajedničkog odvjetničkog ureda Ž. O., I. P., F. O. iz Z., radi isplate, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude Županijskog suda u Zadru poslovni broj Gž-533/17-2 od 12. rujna 2019., kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-601/15-28 od 6. ožujka 2017., u sjednici održanoj 28. veljače 2023.,

r i j e š i o j e:

I. Prihvaća se revizija tuženice i ukida se presuda Županijskog suda u Zadru poslovni broj Gž-533/17-2 od 12. rujna 2019., i presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-601/15-28 od 6. ožujka 2017. i predmet vraća sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

II. Odluka o troškovima postupka nastalim u povodu revizije ostavlja se za konačnu odluku.

Obrazloženje

1. Presudom suda prvog stupnja naloženo je tuženiku platiti tužiteljici iznos od 363.291,07 kn sa zakonskom zateznom kamatom, preciznije određenom u toj presudi, tekućim od 25. veljače 2010., do isplate, u roku od 15 dana.

2. Presudom suda drugog stupnja potvrđena je presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-601/15-28 od 6. ožujka 2017.

3. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revd-205/2020-2 od 20. svibnja 2020., tuženici je dopušteno podnošenje revizije protiv presude Županijskog suda u Zadru poslovni broj GŽ-533/17-2 od 12. rujna 2019. zbog pravnog pitanja:

Je li u postupku radi naknade štete zbog nestručnog zastupanja odvjetnika, utvrđujući postojanje štete i uzročne veze između štetne radnje i štete, štetu potrebno utvrđivati na način da se ocjeni bi li do umanjenja imovine ili izmakle dobiti (vrijednost koju određena stranka smatra štetom), došlo i u slučaju da je odvjetnik stručno zastupao stranku, dakle, je li štetu u tom slučaju potrebno utvrđivati na način da se rekonstruira tijek pravnog odnosa između stranaka u određenom pravnom odnosu, te da se uspoređi stvarni tijek događaja koji se odnosi na zastupanje odvjetnika, s tijekom koji bi izvjesno ili najvjerojatnije uslijedio da je zastupanje eventualno oštećene stranke od strane odvjetnika bilo korektno?

4. Na temelju navedenog dopuštenja tužitelj je u zakonskom roku podnio reviziju zbog gore navedenog pravnog pitanja, u kojoj je predložio preinačiti pobijane presude, podredno iste ukinuti i predmet vrati na ponovno suđenje drugom sucu pojedincu.

5. Odgovor na reviziju nije podnesen.

6. Revizija je osnovana.

7. Predmet postupka je je zahtjev tužiteljice za isplatu naknadu štete zbog nesavjesnog zastupanja punomoćnika, odvjetnika, koja joj je šteta nastala zbog propusta u odvjetničkom zastupanju prilikom zaključenja izvansudske nagodbe s tvrtkom K. H. k. d. od 12. siječnja 2010.

8. Prema odredbi čl. 391. st. 1. ZPP-a u povodu revizije iz čl. 382. tog Zakona revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

9. U reviziji prema odredbi čl. 391. st. 3. ZPP-a stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih je podnosi, uz određeno pozivanje na propise i druge izvore prava, a razlozi koji nisu tako obrazloženi neće se uzeti u obzir.

10. U ovoj fazi postupka i dalje je sporna odgovornost tuženika i visina štete.

11. U postupku pred nižestupanjskim sudovima je utvrđeno:

- da je tužiteljica pred Općinskim sudom u Bjelovaru pokrenula parnični postupak pod poslovni brojem P-435/09 protiv K. H. k. d. radi isplate naknade štete zbog diskriminacije, te povrede dostojanstva i ugleda, u kojem ju je postupku kao punomoćnik zastupao odvjetnik M. L. i u kojem je tužbom zatražila isplatu naknade neimovinske štete u sveukupnom iznosu od 1.100.000,00 kn,

- da su se stranke sporazumjele mirno okončati parnični postupak P-435/09 i zaključile Nagodbu od 12. siječnja 2010. kojom se društvo K. H. k. d. obvezalo isplatiti tužiteljici "iznos od 600.000,00 kn bruto" na račun kod R. A., u roku od 15 dana od dana ispunjenja slijedećih kumulativno navedenih uvjeta: povlačenja tužbe u postupku P-435/09., te odricanja od tužbe i tužbenog zahtjeva i tražbina tužiteljice prema toj tvrtki (čl. 2. Nagodbe od 12. siječnja 2010.),

- da je tužiteljicu prilikom zaključenja Nagodbe od 12. siječnja 2010. kao punomoćnik zastupao M. L. odvjetnik iz B., u kojem je postupku tužiteljica pristala nagoditi se s tvrtkom K. H. k. d. zahtijevajući isplatu iznosa od 600.000,00 kn,

- da je tužiteljica ispunila kumulativno navedene uvjete iz čl. 2. Nagodbe, a tvrtka K. H. k.d. joj je isplatila iznos od 236.708,93 kn, u ugovorenom roku.

12. Prvostupanjski je sud temeljem navedenih utvrđenja, pozivom na odredbu čl. 1045. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08 i 78/15 - dalje: ZOO) i čl. 19. Uvjeta za osiguranje od odvjetnika prihvatio tužbeni zahtjev tužiteljice jer je ocijenio da je u postupku dokazala osnovanost svog zahtjeva, kako u pogledu nastale štete tako i u odnosu na štetnu radnju koja se očituje u nesavjesnom postupanju osiguranika tuženika, odvjetnika M. L. pri obavljanju odvjetničke djelatnosti, s obzirom da prilikom potpisivanja Nagodbe nije postupao s dužnom pažnjom.

13. Prema shvaćanju drugostupanjskog suda M. L. je kao punomoćnik tužiteljice u izvršavanju svoje obveze iz profesionalne djelatnosti postupao suprotno odredbi čl. 10. st. 2. ZOO-a, jer nije postupao s povećanom pažnjom (pažnjom dobrog stručnjaka), prema pravilima struke i običajima (pažnjom dobrog stručnjaka), jer je unatoč izričitom nalogu tužiteljice da joj u njezino ime i račun s K. H. k. d. Nagodbom osigura isplatu od 600.000,00 kn neimovinske štete, bez odbitaka, poreza i doprinosa, istu uvjeravao (kako prije potpisivanja Nagodbe, tako i nakon što je Nagodbu pročitao), da će "joj biti na ruke isplaćeno 600.000,00 kn", te ocjenjuje pravilnim shvaćanje suda prvog stupnja da je tužiteljici nastala šteta u iznosu od 363.291,07 kn, koji joj je isplatom po Nagodbi od 12. siječnja 2010. ustegnut propustom, odnosno nečinjenjem punomoćnika iz reda odvjetnika.

14. Tuženik u reviziji navodi da je u sporovima koje stranke vode protiv odvjetnika ili protiv njegova osiguratelja tužitelj dužan dokazati da bi da nije bilo propusta/pogreške odvjetnika, isti uspio u sporu/izvansudskoj nagodbi u iznosu koji potražuje tužbom, te da je također dužan dokazati tzv. izmaklu korist koju potražuje tužbom, a da u ovom postupku sudovi nisu utvrdili je li učinjen eventualni propust navedenog odvjetnika, s obzirom da je od njega tužiteljica s svime bila upoznata, bi li tužiteljica uspjela u navedenoj parnici radi diskriminacije i za koji iznos, jer bi odgovornost odvjetnika, a time i ovdje tuženika postojala samo u situaciji da su prvostupanjski i drugostupanjski sud na nedvojben način utvrdili da bi tužiteljica uspjela u postupku naknade štete sa zahtjevom u cijelosti i da bi uspjela namiriti svoje potraživanje, jer bi jedino tada tužiteljici pripadalo pravo na naknadu štete proizašlu iz odvjetničke djelatnosti.

15. Naglašava da tužiteljica nije ni predložila niti dokazala da bi K. ikada pristao na nagodbu kojom bi tužiteljica dobila 600.000,00 kn neto, odnosno da bi K. pristao na nagodbu u iznosu koji je veći od tužbom zahtijevanih 1.1000.000.00 kn, jer kada bi tužiteljici isplatio 600.000,00 kn neto tada bi bio u obvezi isplatiti na navedeni iznos davanja poreza i doprinosa

te bi ukupan iznos prelazio utuženi iznos, kao ni da nije zaključena izvansudska nagodba, da bi tužiteljica uspjela u sporu P-3435/09 na način da bi joj sud dosudio iznos od 600.000,00 kn neto, te da joj je upravo i jedino propustom odvjetnika M. L. (tužiteljica je nazočila i pregovorima i vlastoručno potpisala nagodbu) nastala šteta koja se očituje u imovinskoj koristi u iznosu od 363.291,07 kn.

16. Smatra da bez tih utvrđenja, predmetni tužbeni zahtjev nije bilo moguće prihvatiti jer nisu niti predložene niti dokazane osnovne pretpostavke koja su potrebne da bi tuženik bio u bilo kakvoj obvezi prema tužiteljici, pri čemu činjenica što je tužiteljica „mislila da je nagodbom ugovoreno da će dobiti 6000.000,00 kn na svoj račun a dobila je 236.708,93 kn“ nije dovoljno za zaključak da je odvjetnik M. L. ili pak njegov navodni osiguratelj u obvezi nadoknaditi joj razliku iznosa od 363.291,07 kn.

17. Osnovano tuženik navodi da tužiteljica tužbom potražuje tzv. izmaklu korist te da je da bi uspjela u sporu dužna dokazati da bi joj takova korist nastala da nije bilo navodne pogreške/propusta odvjetnika.

18. Osiguranje odvjetnika od odgovornosti propisano je Zakonom o odvjetništvu ("Narodne novine" broj 9/94 - dalje: ZO), a tim zakonskim obveznim osiguranjem nisu pokriveni svi rizici nego je Uvjetima za osiguranje odvjetnika od odgovornosti propisano što sve oni pokrivaju.

19. U ovome predmetu tužiteljica potražuje izmaklu korist iz čl. 1046 ZOO-a a čija se visina sukladno čl. 1089 st.3 ZOO-a utvrđuje na način da se uzima dobitak koji se mogao osnovano očekivati, a čije je ostvarenje, po tvrdnji tužiteljice, spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.

20. Odredbom čl. 1089. ZOO-a propisano je da se pri ocjeni visine izmakle koristi uzima u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovitom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.

21. Prema iznesenom shvaćanju nižestupanijskih sudova, koje je pogrešno, svaka eventualna pogreška odnosno propust odvjetnika je dovoljna sama po sebi za dosudu novčane naknade, što je protivno citiranoj odredbi ZOO-a. Međutim, pravilo o teretu dokazivanja obvezuje sud da smatra nedokazanom onu tvrdnju za čiju istinitost stranka koja se na nju poziva nije pružila dovoljno adekvatnih dokaznih sredstava (čl. 221 a ZPP-a), te stoga sud svoj stav o odgovornosti odvjetnika, ovdje konkretno osiguratelja ne može temeljiti na pretpostavkama bez da je tužiteljica na bilo koji način dokazala nastanak izmakle koristi kao i uzročno posljedičnu vezu, prema kojoj odluci opće pretpostavke odgovornosti za štetu moraju kumulativno biti ispunjene, a to su subjekti obveznopravnog odnosa odgovornosti za štetu, štetna radnja štetnika, šteta, uzročna veza i protupravnost štetne radnje (tako i u Rev-2629/11 od dana 27. rujna 2016.)

22. Prema navedenom odštetna odgovornost odvjetnika zbog navedene pogreške (propusta) u zastupanju postojala bi samo ako bi tužiteljica uspjela u navedenoj parnici pokrenutoj protiv K. H. k. d. ostvariti i utuženi iznos, jer bi se samo u tom slučaju moglo govoriti o postojanju uzročne veze između propusta odvjetnika i štete koja je nastala kao posljedica nepravilnog zastupanja.

23. Stoga u ovom sporu za naknadu štete, nužno je utvrditi bi li tužiteljica uspjela u sporu i za utuženi iznos, da nije bilo propusta u zastupanju, jer je za postojanje odštetne odgovornosti, uz postojanje štetne radnje ili propusta u poduzimanu dužne radnje, potrebno postojanje uzročno-posljedične veza između propusta i nastale štete.

24. Prema navedenom odgovor na postavljeno pitanje glasi:

U postupku radi naknade štete zbog nestručnog zastupanja odvjetnika, utvrđujući postojanje štete i uzročne veze između štetne radnje i štete, štetu je potrebno utvrđivati na način da se utvrdi bi li do umanjenja imovine ili izmakle dobiti (vrijednost koju određena stranka smatra štetom), došlo i u slučaju da je odvjetnik stručno zastupao stranku, odnosno štetu je u takvom slučaju potrebno utvrđivati na način da se rekonstruira tijek pravnog odnosa između stranaka u određenom pravnom odnosu, te da se usporedi stvarni tijek događaja koji se odnosi na zastupanje odvjetnika, s tijekom koji bi izvjesno ili najvjerojatnije uslijedio da je zastupanje eventualno oštećene stranke od strane odvjetnika bilo korektno.

25. Budući da sudovi zbog pogrešnog pravnog pristupa rješavanju tužbenog zahtjeva tužiteljice nisu utvrđivali bi li tužiteljica, a na kojoj leži teret dokaza, dokazala da bi uspjela u navedenom radnom sporu, kako bi se moglo ocijeniti je li u smislu čl. 1046. i čl. 1089., ZOO-a njezin tužbeni zahtjev osnovan, i ako bi uspjela za koji iznos.

26. Nižestupanjski sudovi nisu uopće primijenili odredbe materijalnog prava iz čl. 1045, čl. 1046 i čl. 1089. ZOO-a jer nisu utvrđivali u čemu se sastoji šteta, niti kako je utvrđena njezina visina, kako je i na koji način utvrđena izmakla korist nastala tužiteljici, bi li tužiteljica da nije bilo Nagodbe uspjela u sporu s iznosom od 600.000,00 kn neto, bi li tužiteljica sklopila Nagodbu na iznos od 600.000,00 kn neto, te je li iznos od 363.291,07 kn koliko je dosuđeno tužiteljici dobitak koji se mogao osnovano očekivati po redovitom tijeku stvari i posebnim okolnostima.

27. Uz navedeno je ostalo upitno i je li učinjen eventualni propust odvjetnika, s obzirom da je tužiteljica sa svime bila upoznata od strane odvjetnika, a uspjeh tužiteljice u iznosu koji potražuje tužbom ne može se presumirati, kako su to učinili nižestupanjski sudovi. Odgovornost odvjetnika, a analogno tome i ovdje tuženika postojala bi samo u situaciji da su prvostupanjski i drugostupanjski sud na nedvojben način utvrdili da bi tužiteljica uspjela u postupku naknade štete sa zahtjevom u cijelosti te da bi uspjela namiriti svoje potraživanje, jer bi jedino tada tužitelji pripada pravo na naknadu štete proizašlu iz odvjetničke djelatnosti.

28. Slijedom iznesenog, budući nižestupanjski sudovi zbog pogrešnog pravnog pristupa nisu utvrdili je li učinjen eventualni propust navedenog odvjetnika, s obzirom da je od njega tužiteljica sa svime bila upoznata, bi li tužiteljice uspjela u navedenoj parnici radi diskriminacije i za koji iznos, jer bi odgovornost odvjetnika, a time i ovdje tuženika postojala samo u situaciji da su prvostupanjski i drugostupanjski sud na nedvojben način utvrdili da bi tužiteljica uspjela u postupku naknade štete sa zahtjevom u cijelosti i da bi uspjela namiriti svoje potraživanje, jer bi jedino tada tužiteljici pripadalo pravo na naknadu štete proizašlu iz odvjetničke djelatnosti, zbog čega nema uvjeta za preinaku presude, to je valjalo na temelju odredbe čl. 395. st. 2. ZPP-a ukinuti obje nižestupanjske presude i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

29. Odluka o troškovima postupka u povodu revizije ostavljena je za konačnu odluku (čl. 166. st. 3. ZPP).

Zagreb, 28. veljače 2023.

Predsjednica vijeća:

Viktorija Lovrić, v.r.